

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdanih, in sicer: vsakotek in petek, zjutraj izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 5. uri popoldne, in stane z „Gospodarskim Listom“ in s kakšno drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejema ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6.—
pol leta 3.—
četrt leta 1-50
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vse leto gld. 1-20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Namski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrentič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in odpravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v II. nadst. zdej. — Urednik sprejema stranke vsak dan od 11. do 12. ure popoldne.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu. Neplačanih pisem ne sprejmlje ne uredništvo ne upravnništvo.

Oglaš in poslanice

se računijo po pet-vestah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakeletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računijo po 20 kr. pet-vestica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

V Gorico!

Dne 10. in 11. kimavca t. l. zboruje „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ v Gorici. Enajsta skupščina bo to, odkar so „Zavezo“ priklicali v življenje zavedni in požrtvovalni naši tovariši. V tej sicer kratki dobi svojega obstanka je storila „Zaveza“ neizmerno veliko za napredek in blaginjo slovenskega učiteljstva, ki je pred enajstimi leti bridkeje nego danes okušalo izjemo pravila, da sodi vsakemu delu svoje plačilo. Plačilo je bežalo mimo nas, in oni, ki ga dele, so s skopo roko metali nekaj suhih drobtin med vrste slovenskega učiteljstva, ki je kot žejen jelen v suhem gozdu hrepeneče stegalo roke po krepčini, pozivljajoči kaplji blagodejnega studenca.

Danes sicer se ni tako, kakor bi moralo biti, a danes je vendar že drugače, kakor je bilo. Da pa se je izboljšalo naše gmočno stanje, ni najmanjša zasluga dične naše „Zaveze“, ki je malone pri vsaki skupščini z živo in prepričevalno besedo podarjala zasluge svojih članov in z raznimi predlogi, resolucijami in peticijami na pristojnih mestih posredovala, da imamo danes to, kar imamo. Zato dolgujemo „Zavezi“ slovenski učitelji toplo in iskreno zahvalo. S tem pa, da jo zahvaljamo, jo ob enem prosimo, da bi se nadalje hodila po poti, ki ga je nastopila, in po katerem hodi odločno in neustrašno, da dospemo slovenski učitelji končno do onega plačila, ki nam gre po zakonu, ki ga je podpisal presvetli cesar sam.

Čudovito je to, kako je moglo vztrajati slovensko učiteljstvo toliko časa ob beraških svojih plačah, čudovito je to, da more vztrajati se danes, ko vendar živi v isti državi kot državni uradniki, v istih razmerah — ki so v premenli slučajih še kočljivejše — kot državni uradniki, ki občuti takisto rastočo draginjo živl, obleke in stanovanj, a njega denarnih prejemkov ne moremo niti iz daleka ednati onim, ki jih plačuje država po novi regulaciji svojim uslužbencem.

Zdi se nam, kakor da se je sprijel jarem bednega življenja z našimi ramami, kakor se prime srca z ranjenimi mestom na človeškem telesu. Napenjali smo že vse sile, uporabljali skrajna sredstva, da bi se otrsli te more, a sami — uči nas izkušnja

— ne moremo zatreti tega zajednika, ki nam ovira rast krepkega, svobodnega razvitka.

Zato nam bodi skrb, da si pridobimo prijateljev, ki imajo moč in sredstva, da nam pomorejo. Ne iščimo prijateljev, ki so nam prijazni le takrat kadar nas rabijo, ki so nam prijazni tudi takrat, samo z besedo in s sladkimi obljubami, nego iščimo prijateljev, ki so nam v resnici in iz prepričanja naklonjeni, ki nam izkazujejo svoje prijateljstvo v dejanju. Iščimo in pridobivajmo najsplošnejšo naklonjenost naših deželnih in državnih poslancev, ki imajo usodo našega ljudskega šolstva in torej tudi učiteljstva v rokah.

A za to prijateljstvo nam ni treba molodovati in prosjati kot beračem. Slab in zaničevanja vreden je oni rodoljub, oni zastopnik ljudstva v deželnih in državnih zborih, ki ne uvideva plodonosnega delovanja slovenskega učiteljstva, ki torej ni iz lastnega nagiba, iz svojega, iz rodoljubnega srca izvirajočega prepričanja naš prijatelj.

Pisali smo že lansko leto o priliki zborovanja „Zaveze“ v Ljubljani, da ni pravi rodoljub, kdor ni prijatelj slovenskega učiteljstva. Te besede ponavljamo tudi danes brez vsakega drugega dodatka!

Danes — hvala Bogu — ko se pripravljamo na pot k XI. skupščini „Zaveze“ v Gorico, rečemo lahko s ponosom, da je vrsta šolskih in učiteljskih prijateljev mogočno narasla, da so v tej vrsti naši najboljši in najvplivnejši možje, ki imajo za slovenstvo sploh neizmernih zaslug. Vsak izmed nas ve, koga mislimo. A s se večjim ponosom smemo reči, da nam je priporočilo te prijatelje naše delo, naše neutrudno delo, ki nam izžema najboljše moči, katere se iztekajo v žile, ki nosijo hrano in življenje bodočnosti slovenskega naroda po onih kronovinah avstrijskih, koder žive Slovenci.

Zatorej je pa sveta dolžnost, dolžnost hvalečnosti in priznanja, da se z vsako žilo oklepamo le teh, ki so nam prijazni in naklonjeni. Suženski uklanjati vrat navidezno sladkim obrazom ter se plaziti pred njimi za skledo leče prodajati to trohico svobode, ki jo imamo, bi značilo toliko, kakor da spet hrepeneče čakamo onih časov, ko je bilo učiteljstvo kot Prometej na skalo prikovano na odvisnost, milost in nemilost mogočnih gospodov!

je, vzmikujé roke, rekel Lupo: „Zadosti, zadosti, veselí me, da te vidim tu živega in zdravega; sedaj pa le pojdi v božjem imenu, a zapomni si, da nimaš nikoli več stopiti v mojo hišo“. Na to, obrnivši se k sokolarju, mu je rekel: „In ti, če se ne spreobrne, misli si, da je le začasno ušel vislicam“. To rekši je vlekel glavo noter, ter se je zopet zaklenil, pustivši une zunaj vse osupnjene.

Lupo ni vedel sam, kaj bi si mislil. Šel je oblačit se v bojno opravo, pozdravil je stariše in nazadnje se je napravil po konja, da bi o določnem času dospel na trg, kjer so se imele vršiti bojne igre, kakor se je bil dogovoril z Ottorinom. A ko je stopal po nekem hodišču, mu je prišla naproti njegova sestra Lauretta, katera, položivši prst na usta, mu je rekla potihoma: „Pozdravi Ottorina v imenu moje gospodinje Bice, reci mu, naj se hlabro bojuje; ona upa, da je on ne pozabi, tudi če je ne bo videl“.

„Tudi če je ne bo videl! — Kakó je to? Saj Ottorino ne odide, da bi jaz mogel videti“.

„Že ne, toča grof mu je zapretil, da ne sme nikdar stopiti v to hišo“.

Kdor hoče tako, ta ne sodi v naše vrste, in boljše bi bilo, da ga ni med nami. Po širokem svetu veje duh napredka, in kot pomlad nad poljano hodi z brzimi koraki svoboda nad stanovi. V svobodi vse raste, vse napreduje, vse cvete, vse hiti dalje in dalje, visoko k luči, k zvezdam, k solncu! Boj se teme, a ljubi luč! Tema znači smrt, luč je življenje!

In zakaj pojdemo letos v Gorico? — Zato, da bomo povzdignili slovenski učitelji v svojem parlamentu — pri XI. skupščini „Zaveze“ — glas za trpeče tovariše z Goriske in iz Istre, ki se bojujejo kot osamel vojščak na bojnem polju proti navalom sovražnih čet — proti bedi, ki pritiska nanje z železno pestjo.

Kakor dihomo štajerski in kranjski učitelji za nekoliko prosteje po zadnjih regulacijah naših plač, tako pojema luč življenja goriskim in istrskim tovarišem v boju z obzankom. In tem trpinom moramo priskočiti na pomoč, njih stradalajočim rodbinam moramo iz očij v oči povedati, da simpatizujemo in čutimo z njimi, in da smo pripravljeni, vse storiti, vse žrtvovati, da vstanejo tudi njim blazji časi!

Zatorej pa pozivljamo danes resno in odločno vse slovensko učiteljstvo, da se v čim večjem številu udeleži XI. skupščine „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Gorici, a takisto resno in odločno pozivljamo, da prihite k temu prazniku slovenskega učiteljstva vsi oni naši deželni in državni poslanci, ki so z nami in za nas, da bodo čuli glas slovenskega učiteljstva, da bo slovensko učiteljstvo čulo njihov glas!

Umeje se samo ob sebi, da ne bomo pogrešali v Gorici med seboj onih, ki so nas vzgojili in ki vzgajajo naše potomce — t. j. učiteljev naših slovenskih učiteljšč. Ti morajo v prvi vrsti poznati težnje in želje slovenskega učiteljstva, da morejo potem uspešno in temeljito naš naraščaj pripravljati za življenje.

Pogrešati tudi ne smemo svojih šolskih nadzornikov in drugih zastopnikov v krajnih, okrajnih in deželnih šolskih svetih. Če hočejo biti čuvaji naših pravic, če hočejo pospeševati koristi šolstva in učiteljstva, nas morajo poznati! A če nas hočejo poznati, morajo zahajati v našo sredo, morajo čutiti z nami,

„Pa zakaj? kakó je to?“

V tem se je zaslísal odmev nekih stopinj. Položivši zopet prst čez usta, je Lauretta rahlo stekla skrivati se v neko bližnjo sobo, in njen brat je šel po svojih opravkih.

ŠESTNAJSTO POGlavJE.

Prišedši skozi mestna vrata Algiso, ki so bila tam, kjer je sedaj Beatricin most, je Lupo pognal konja proti samostanu svetega Simplicijana, blizu katerega je bila postavljena ograja za bojne igre.

Od vseh strani je vrelo ljudstvo gledat predstavo, takó priljubljeno v tedanjih časih. Vse je mrgolelo mož, žen in otrok, odetih v najlepše obleke. Med množico se je moglo razločevati izdelovalce volne po beli čepici in neki paličici, katero so imeli v roki; spoznavalo se je mojstre orožarje — katerih je bilo le v Milanu čez desetstisoč — po usnjatih pregažah, katere so se razlikovale v boji po tem kakor je obrtnik izdeloval ali oklepe, ali meče, ali ščite, šleme ali ostroge. Med delavci jedne stroke, ali jedne šole, kakor se je tedaj pravilo, so se zopet po obleki in zna-

morajo vedeti, kako smo zavzeti za svoje pravice, morajo vedeti, kaj hočemo, kaj zahtevamo. Komur ni v resnici nič do nas, kdor gleda na nas samo iz višave in iz dalje, kdor se čuti le vladarja a ne prijatelja našega, ta ni poklican, da bi odločeval o naših koristih in potrebah v zgoraj omenjenih zastopstvih!

Pri XI. skupščini bomo prekrstili „Zavezo slovenskih društev“ v „Zavezo avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ ter tako sprejeli z gorkim srcem, z bratovsko ljubeznijo in z odprtimi rokami v svoje vrste hrvatske tovariše s Primorja in iz Dalmacije. Ustvarili bomo tako velikansko četo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva, ki bo, združeno v pravi kolegijalnosti in v srčni ljubezni, delovalo za svojo korist, a še bolj za čast, rast in slavo mogočne Avstrije!

„Učiteljski Tovariš“ — ki so jo vedno bojeval neustrašno in najodločnejše za blaginjo slovenskega učiteljstva — izpolnjuje letos kot glasilo „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ zadnjikrat prijetno dolžnost, da pozdravlja kot stari bojevniki učiteljski tlačeni pravice vse one, ki se bodo zbrali v solčni Gorici k resnemu posvetovanju in k prijateljskim razgovorom. „Učiteljskega Tovariša“ gospodar — „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“ — ga je izročilo „Zavezi“, da deluje z njim in po njem kot skrbna mati za vse tiste, ki se zatekajo in se bodo zatekali v njeno okrilje.

Bog pa, kateremu je pobožno vdano slovensko učiteljstvo brez izjeme, naj vsiplje bogato svoj sveti blagoslov na delo našega uma in naše dlani!

„Učit. Tovariš“.

Preobrat?

Odkar je bil nemški baron s slovanskim imenom Chlumecky pri cesarju v Ischlu v avdijenci, se bavi z njim vse avstrijsko časopisje, kakor da bi bil on tisti mož, ki ima biti naslednik grofu Thunu ter ob enem resitelj države iz krize, v kateri se v enomer nahaja. Na to so začeli misliti še bolj, odkar je baron Chlumecky posetil ogerskega ministrskega predsednika Szella. — Na sploh se zatrjuje, da cesar je bil poklical Chlumeckega k sebi v to svrhu, da čuje njegovo sodbo, kako bi bilo mogoče prepričati namenjnih razločevali učenci od mojstrov in mojstri od nadzornikov; na isti način so se razločevali tudi nižji uradniki, konsoli in opat.

Plemenite gospe in viteze se je moglo spoznati po svilenih plaščekih, po baržunastih klobukih in čepicah, po širokih pregnenih rokavih, po škrlatnih krilih, prepasanih čez život, po ovratnih verižicah, vencih in drugem dragocenem lišpu, v kateri so bili vdelani biserji ali drago kamenje, po sobolovih, hermelinovih in podlasičnih kožuščekih. Take obleke in lišp so bili prepovedani pri prostem ljudstvu in obrtnikom. Ti so se morali zadovoljevati z navadnimi tkaninami, ki so smele biti k večjemu iz volne; a njih krzno je smelo biti le iz ovčje, zajčje, lisčje ali kake druge navadne živalske kože. Tudi zaponke, gumbi in drugo lepotičje priprostega ljudstva je smelo biti le koščeno, medeno, jekleno, ali iz kake druge manj vredne kovine. Takó je bil silno različen duh tedanjega časa od sedanjega: tačas so se ljudje toliko prizadevali, da bi se čim više tem bolj razločevali med seboj, a dandanes se nič manj ne trudijo, da bi pa vse zjednačili.

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

✽

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

„Le pojdi, le pojdi, Bog ti daj dobro“, je odgovarjal on od znotraj.

„Vem, da ste mi vi sprosil pomicenje od Marka, dovolite, dovolite...“

„Blagovolite odpreti!“ je prosil Ambrož.

„Odprite!“ je pravila tudi Marijana, „da vam objamemo kolena, skažite nam to veselje!“

„Odprite! odprite!“ so začeli klicati vsi. „Živel grof Del Balzo! Živel naš gospodar!“ — Konečno se je grof vendar udal tolikim prošnjam in je nekoliko odprl vrata; skozi odprtino je pomolil in kazal svoj na pol preplašen in na pol ponosen obraz, da je bilo pač nekaj posebnega. — Jeden je padel na kolena, drugi mu je poljubljaj roke, ta ga je zahvaljeval, uni pa jokal. A on, ko se je nekoliko naužil te časti,

povedano obstrukcije glede na volitve v delegacije ter ustvariti v obče položaj, da bi mogel državni zbor redno poslovati. Pravijo, da odgovor je zadovoljil cesarja, in da Chlumecky je mož bližnje prihodnosti.

Ta okolnost je za nas Slovane velike važnosti. Glasovi, da Chlumecky je le posredovatelj, so potihli, in v ospredje stopa eventualiteta, da grof Thun odstopi ter ga nadomesti baron Chlumecky. Če bi se to zgodilo, tedaj bi se položaj hipoma spreobrnil, ker z baronom Chlumeckim bi nastopili zopet nekdanji časi, v katerih so bili Nemci absolutni gospodarji v državi. Kaj bi rekli k temu Slovani, kateri so sedanjo vladu podpirali v najkritičnejših časih? Kaj drugega kot to, da bi stopili v najstrožjo opozicijo, če potreba v obstrukcijo.

Pod Thunovo vladu se nam ne godi dobro, občutili smo jo v slučajih celo tako hudo, kakor nikdar poprej nikake druge, ali vendar imeli smo up, da se zboljšajo razmere za Slovane v Avstriji, da postane Avstrija v pravem pomenu besede konstitucionalna država, kateri naslov že nosi dolgo časa, čeprav je večina prebivalstva, t. j. Slovani, izročena se vedno na milost in nemilost Nemcem in Italijanom. Toda ta up splava začasnó po vodi, ako nastopi Chlumecky.

Ta bi bila zopet lepa! Razdivjani Nemci demonstrirajo na najočitnejši način proti državi, proti dinastiji, ogrevajo se za Veliko Nemčijo, dočim so Slovani preudani državi in dinastiji. Njegovo Veličanstvo je imelo najlepšo priliko, prepričati se o tem te dni na Češkem. Kamorkoli je prišel cesar v češke kraje, je bil sprejet z navdušenjem, v nemških krajih pa so bili sprejemni oficijelno hladni. In takim ljudem, rusiteljem državnih stebrov, na ljubo bi se imela spremeniti vladna tako, da bi bili Slovani potisnjeni v kot, triumfovali pa bi izdajice, kakor je Wolf in drugovi! Je-li to mogoče? Da, v Avstriji je vse mogoče! — Toda tudi to nas ne plaši. Slovani smo prestali že toliko zlega v tej nesrečni Avstriji, in zato si upamo prestati tudi morebitno Chlumeckijevo dobo. Taka doba bi se le utrdila Slovane, in vlada bi videla, kaj zamore slovenska opozicija, čutila bi nevoljo vseh avstrijskih Slovanov, da bi jej prešlo veselje enkrat za vselej, se kedaj vladati proti Slovanom. Gotovo je, da vlada bi imela nasproti Slovanom vse polno pripomočkov, krotiti jih. Izjemno stanje, preki sod itd. bi bili hitro na dnevnem redu proti Slovanom, glede na očitne nemške protidinastične, protiaustrijske pojave, imajoče na sebi jasne znake revolucije, glede na to vlada ne pozna takih sredstev! — Nemcu se ne sme skriviti las v avstrijski državi, pa naj uganja kar koli! — Pa četudi bi se polnile jete s Slovani, ne udali bi se vendar ne! Nikdar ne odstopimo niti za korak od svojih zahtev po ravnopravnosti, in naj nas čaka, kar hoče.

Naj se imenuje ministerski predsednik Thun, Chlumecky, ali kakor mu drago, Slovani ne bomo klicati po ravnopravnosti!

Cerkev svetega Simplicijana je bila tedaj, kakor je menda Milancem dobro znano, lep kos poti zunaj mestnega ozidja. Ko je naš oproda dospel tja, je videl polno ljudstva, ki je gledalo neke ščite tam obešene. Bila je navada, da so se izpostavljali na steni kake cerkve ali kakega samostana blizu prostora pripravljene za bojne igre grbi onih viteзов, ki so se imeli bojevati. Na ta način je bila ljudem podana prilika, da so mogli te grbe dobro ogledovati in tako potem o čas boja poznati viteze, kateri bi jih rabiti. Takó tudi, če je imel kdo kako pritožbo proti kakemu vitezu, ali če je kaka gospa ali gospodična imela kaj ugovarjati proti njegovi časti, jim je bilo mogoče to naznaniti sodnikom pri bojnih igrah, kateri so zatočenca izključili od boja, če je bila njegova krivda dovoljno dokazana in tako tehtna, da bi zahtevala to kazen.

Lupo je poiskal z očmi ščit, razdeljen v štiri polja, dve beli in dve rudeči, z gadom na sredi: takšen je namreč imel Ottorino. Ko ga je zagledal, je šel naprej; čimdalje je prihajal, tem gosteja je bila gneča in glasnejši šum.

Tu je neki glumeč popoval, spremljeval pesem z brenkanjem na tamburici; tam se je drugi skazoval s psi in opicami, plesotimi po godbi piščali in po udarcih bobna. Dalje tam je neki

dokler je ne dosežemo. Tega naj ne izpuste izpred oči nikdar avstrijski diplomatje, to naj upoštevajo vedno, ako hočejo, da pride do rednih razmer, do tega, da državni zbor bo mogel zopet poslovati, kakor se spodobi, ker drugače tega ne bo! Auf aut!

Napovedujejo se nam zopet hudi časi, v katerih bo treba velike pozornosti in skrajne energije. In ti časi zahtevajo, da stojé v naših prvih vrstah celó možé z neodjenljivo voljo, neizprosni, jekleni značaji, ker izkušnja nas pač dovolj uči, da le s takimi moremo kaj doseti, — s cincanjem in pridobivanjem „po malem“ pa lezemo nazaj, nazaj, vedno globje v sužnjost, v kateri nas tiščé tujci že tako preveč.....

Pa končno! Naj le pride Chlumecky, naj le pride nova vlada, se brezobzirnejša od sedanje, mi bomo stali trdno kakor skale ter bomo že vedeli postopati tako, da bo za nas prav, da končno zasije nad Avstrijo slovensko solnce!

DOPISI.

Iz Vrtojbe. — Naše slavno županstvo je bilo letos tako dobrotljivo in usmiljeno, da je na malo prošnjo nekaterih plesateljnih mladeničev dovolilo javni ples, brez katerega smo živeli že pet let, in sicer brez vsake skode. Zato pa zasluži slavno isto vso čast in slavo, kakoršna mu pristaja. Kadar je priredila „Čitalnica“ ples, tedaj se je ropotalo in bobnalo od vseh strani, in županstvo je vložilo celo pritožbo na c. kr. okr. glavarstvo. Kaj ne, da jako hvalevredno? No, sedaj pa, ko je bil javni ples, sedaj molče vsi, in prav imajo, čemu metati bob v sieno. Ako so zadovoljni voditelji-starešine z županom na čelu, tedaj bodimo še mi, in učimo se od njih, kako se podpira narodnost s tem, da se pleše na laški takt, česar je najbolj krivo županstvo, kar je izdalo dovoljenje prepozno, da ni bilo več najti bliž. slov. godbe. Vprašam slavno županstvo: Čemu se je pač dovolil ta ples? Mar v plačilo za izkazano hrabrost o volitvah pred 2 letoma? Morda! Ker o Veliki noči, ko so prosili fantje iz d. V., se jim je odreklo, pozneje Bukovcem tudi, a sedaj so bili pa hitro vlišani fantje iz g. V.; tako da se je morala izkazati milost tudi ostalima 2 občinama. Ali kaj, hočemo, bliža se sodnji dan, 13. novembra, tedaj se moramo pokazati, da ljubimo tudi svoje sovražnike, saj le tako hočemo se — dalje živeti.

Kar se tiče „Čitalnice“, je res, da ne cvete, kakor bi morala, ali umira še ne, kajti še se dobijo oni, ki jej vžigajo luč življenja. Pevec se vadijo v petju pod vodstvom g. M. Komela iz Gorice, in kakor čujem iz ust odbora, priredi se 24. septembra t. l. veselica, 1. oktobra pa izlet na Sv. Goro, kjer bo pel mašo d. vrtojbski mešan zbor.

Toliko v čast našim obč. voditeljem in v obrambo smrti „Čitalnice“.

O b č a n.

kričoč prodajal svetinje in pomoči zoper mrzlico, slaveč čez vse čudežno moč zelišč svetega Pavla in svete Aponije. Povsod so bili postavljeni šotori, v katerih se je igralo s kockami, s ploščami, ali s prahom in z jermenom, kateri zadnji dve igri ste bili neka posebnost tedanjega časa. Vse te igre so bile sicer postavno prepovedane, a vendar so jih lopovi brezskrbno držali in lovili čuke. Tu pa tam so bile videti miže, okrovi, in v naglici postavljene prodajalnice, kjer se je prodajala bravina in svinjina, zgotovljena na razne načine, pšenica, rženi in ovseni kruh, malvazija, sladko in kiselo domače vino in še razne druge pijače in jedila.

Na levi strani ograje se je odpiral velik prostor; ondi je bil trg za bojne in turnirske konje. Daleč okoli je odmeval krik konjskih kupcev, ki so svoje živali poganjali, ali pa jezde obračali jih, ali jih sili vspenjati se na zadnji nogi. Tam poleg sta bila še dva druga manjša prostora, razdeljena v razne oddelke; v jednem so prodajali pse, v drugem pa sokole. Ondi se je med lajanjem in kričanjem živalij slišal vik prodajalcev, ki so pretiravali ceno svojega blaga.

(Dalje pride).

Domače in razne novice.

Zopet zaplenba. — Drzavno pravdnistvo nam je zaplenilo v jutranjem izdanju 23 vrst iz sestavka „Oj, zdaj gremo, nazaj nas več ne bo“. Tržškega namestnika delovanje se torej sploh ne sme kritikovati.

Na znanje. — Ker je v petek praznik, izide prihodnja številka našega lista v četrtek ob navadni uri.

Osebine vesti. — Predsedništvo primorskega finančnega ravnanstva je imenovalo davkarjema v IX. razredu Petra Biondi in Petra Stabile; davčnima kontrolorjema Frana Kavčiča in Rudolfa Zuna; davčnim oficijalom v X. razredu Mihaela Andrejčiča; davčnima pristavoma v XI. razredu Paskala pl. Bosizio in Ivana Lavricha.

Prememba v duhovniški službi. — Č. g. Frančišek Knava s, kapelan v Mirnu, je imenovan vikarjem za Osek pri Šempasu.

Smrtina kosa. — V soboto so pokopali v Kanalu gosp. udovo Frančiško Carnelli, rojeno Šusteršič. Naj v miru počiva!

Ruski učenjak. — V Gorici je že teden dni ruski učenjak, jezikoslovec g. Aleksander Vasiljevič Suworov, cesarski ruski državni svetnik in gimnazijski profesor v pokoju. Suworov se peča z jezikoslovstvom ter je radi tega prepotoval že mnogo slovanskih krajev, tudi na našem jugu je bil že opetovan; v Gorici je bil prvičkrat l. 1896. Leta 1894. je sestavil v Zagrebu „hrvatsko-ruski rječnik“, v Trstu l. 1897. pa „slovensko-ruski slovar“ od A—C.

V Pallichovi trgovini v Gorici se prodaja njegov „rječnik hrvatsko-ruski in za prevajanje iz ruskega“, „pabirici iz ruske poezije“ po 30 nvt. „slovensko-ruski slovar“, 1 zvez. od A—C po 15 nvt.

Batujel, tisti, ki so bili obsojeni radi lanskih izgrediv na visoko odmerjene kazni, katerih smo že opetovano govorili, imajo topti svoje kazni tekem 14 dni.

In tako bodo ječale po ječah „žrtve avstrijskega patrijotizma“, vsi drugi pa se lahko učimo, da je nevarno imeti preveč patrijotizma v srcu. Lahki ga nimajo nič, zato pa se jim dobro godi. — Pa tudi nikdo ni siljen, biti patrijotičen — tako se je reklo pri obravnavi proti Batujcem na Dunaj v veliki sodnjski dvorani iz c. kr. ust!! — — — — —

Ciganska naselbina. — Pišejo nam: Zadnji čas je nastala okoli mesta Gorice takorekoč prava ciganska naselbina. Ako se clovek poda iz mesta v predmestje, posebno proti Šoškem mostu na polja, vidi, kako vse nrgoli teh „stalnih gostov“ govorskih ter vidi vedno one in iste znane ciganske obraze, kar pomenja da so stalno naseljeni; kaj takega se drugodi ne trpi nad 24 ur. In ta zalega meščane in druge mimogredeče na jako vsiljiv način nadleguje za milodare ter jim sledi dokler se jim kaj ne da. Ako se clovek hoče otresti teh sitnežev, jim mora proti lastni volji kaj dati, drugače ga zmerjajo in za njim upijejo. Posebno pa jim ugaja, ako udobe kako žensko družbo na sprehodu. Pripetilo se je, da je sledila ciganska družba trem gospodincem iz boljše družine na sprehodu po poljih proti Šoškem mostu nad Stratičami, da so se jih vse prestrašene komaj iznebile.

Naj bi poklicane oblasti posegle vmes ter pregnale to cigansko nadlego!

Nesreča. — V nedeljo popoldne se je peljal v lahkem koleslju po Tržni ulici proti ulici sv. Ivana mladenič, najbrže kje z dezele. Pri vrodu v Semenisko ulico ob voglu kavarni „del Genio“ je nerodno zavil ter je padel s koleslja, si zlomil roko ter jo sploh nevarno poškodoval. Previdnosti pri vozovih ni nikoli preveč!

Samo italijanski pečati. — Na okrajnem, na okrožnem sodišču, na zemljski knjigi, povsodi dobiš le italijanske pečate. Na čisto slovanskih odlokih tiči le italijanski pečat. To nikakor ne odgovarja ravnopravnosti, pač pa bije isti v obraz. Skrajni čas je, da se odpravi ta veliki nedostatek na naših sodiščih ter se uvedejo tudi slovanski pečati ali pa se napravijo dvojezični. V Trzinu (Monfalcone) ima sodišče dvojezični pečat, v Gorici pa je samo italijanski. Radi tega apelujemo na oba gospoda predsednika sodiščem v Gorici, da v svoji znani nepristranosti in pravicoljubju delujeta na to, da se odpravi samo italijanski pečat ter da se dá napraviti še slovanski ali pa dvojezični pečat! S tem le vstrezeta splošnim pritožbam na slovanski stranki ter storita nekaj, kar bi moralo že davno biti.

Zato pritakujemo, da to apelovanje ne bo brezuspešno.

„Oj, zdaj gremo, nazaj nas več ne bo.“ — Cesarski namestnik grof Goëss si je ogledal pretekli teden še Baske dolino, potem pa je smuknil preko primorske meje v zeleno Korosko. „Kod je hodil, kje je bil“, ne pride toliko v poštev, zlasti ker poznamo grofa Goëssa izzu zadnjega potovanja predobro, in vsakdo vé, koliko so vredne take namestnikove „inspekcije“. — V deželi ga ni več, temveč v zeleni Koroski v prijaznem gradu si hladi vročo glavo, katero mu je segrelo toplo primorsko solnce. On uživa vse dobrote poznega poletja lepo doma, v Trstu in drugodi pa si šepetajo: „Nazaj ga več ne bo“. — Italijani so zadovoljni z njim, saj pleše tako, kakor oni hočejo, vsled česar

samo po sebi umevno ne more biti priljubljen pri slovanskem prebivalstvu v deželah ob Adriji.

(Zaplenjeno 23 vrst).

Z Bogom, gospod grof! Dobro se počutite v Koroski, kar Vam želimo iz srca. Prosimo Vas le ob jednem, da nam tudi Vi izpolnite jedno željo, da namreč gledé na povratek v Trst kot namestnik rečete: „Tega ne bo nikoli!“

Vsak po svoje. — Italijani v kraljestvu slavijo javno na slovesen način jednajsto stoletnico slavnega zgodovinarja Pavla Dijakona v Cedadu. Tudi goriska „Karjola“ se ga spominja, ali pri tem ne more, da ne bi se obregnila zopet ob Slovence. V dolgem sestavku pripoveduje zopet, kako so prišli Slovenci v deželo v nadlego Italijanom, kako so jih smatrali tukaj vedno za tujce, da Gorica ni slovensko ime, temveč latinsko Noritia, da ime „Slovenec“ so iznašli slovanski politiki v zadnjih 30 letih, prej so se imenovali le „Kranjci“, itd. itd.

S kratka: Zavito ali zlagano je vse, kar pišejo o Slovencih gledé na zgodovino. V Italiji obhajajo 11. stoletnico z velikimi svečanostmi, „Karjola“ pa proslavlja zgodovinarja Pavla Dijakona s tem, da piše nesresnico, ter da mrevari zgodovino. Vsak po svoje! — Če je to na čast Pavlu Dijakonu, dvomimo.

Poštarne reči. — Nemski „heilovci“ na Koroskem tudi v c. kr. uradih kažejo svojo jezo in srd nasproti Slovincem. Evo, kaj se nam piše s Koroskega:

„Na vaš cenjeni dopis s posiljetvijo Vam zamorem po svoji skušnji ustreči: prvičkrat poslanega snopca ni bilo v Šmarjeto in teško, da bi bil prišel do Borovelj. Najbrž se je zgubil že na celovški pošti, katere lenobo in zanemarjenost napram slov. pismom sem jaz osebno že prej občutil.“

Dne 26. pr. m. je bilo oddano na pošti Podkamnje na Moravskem pismo z naslovom: Amalija Černe, pošta Prvačina št. 12 pri Gorici. Torej dosti jasn naslov! Pismo pa je romalo po Moravskem, itd. Odtisi kažejo: „Namest, Freistadt bei Hollerschau, ter še več s svinčnikom ali črnilom pisanih krajev. No, slednjic je vendar nekdo našel po registrih, kje da je pošta Prvačina, in pismo je priromalo dne 30. pr. v Gorico, 31. pa v Prvačino na naslovljenko.

V pismu je bilo pisano, da prihaja nekdo p la č at za nekoga, kar je bilo nujno potrebno, ker se je slo že za „kant“, in da se je pismo še malce zamudilo, pa bi se bil izvršil „kant“.

Kakšen križ in kakšna nevarnost je v slučajih s pismi, ako se ne postopa z istimi tako, kakor treba.

C. kr. žensko izobraževališče in vadenica v Gorici. — Upisovanje v c. kr. žensko izobraževališče in ž njim združeno vadenico v Gorici se bode vršilo dne 13. in 14. septembra t. l. od 8—12 ure jutraj, in sicer za vse one gojenke, oziroma gojence, kateri so že obiskovali ta zavod, oziroma vadenice; pri tem slučaju morajo se izpričati z zadnjim šolskim spričevalom (šolskimi vestmi).

15. istega meseca od 8—12 ure jutraj se bodo sprejemali oni, ki hočejo vstopiti na novo ali v l. ali višji tečaj zavoda, ali v l. razred vadenic, kakor tudi oni, kateri želijo prestopiti iz drugih šol na tukajšne. Le-ti bodo morali prikazati, spremljani po svojih roditeljih ali njih namestnikih, krstni ali rojstni list, zdravniško spričevalo, da so zdravi in na obeh prosti oftalmije, spričevalo o cepljenju kozic, ono lepega vedenja (ako ne preidejo iz kake občne šole) in zadnje šolsko spričevalo (ako so pred tem obiskovali kako šolo, oziroma odgovorni zavod). Kdor želi biti oproščenim solnine, mora seboj prinesiti ubožni list, podpisan od župana in žolčnega župnika.

Šolsko leto 1899—1900 začne 16. septembra t. l. s sveto mašo ob 8. uri jutraj.

Redno podučevanje se prične na vadenicah 18. istega meseca ob 8. jutraj, na zavodu pa potem, ko so se končali sprejemni izpiti.

Koncert „Zaveze“. — „Zaveza“ napravi 10. t. m. velik koncert na Vanekovem vrtu, oziroma v „Čitalnici“. Priprave za ta večer se že vrše, in neumorni pevovodja g. Iv. Mercina uri močan zbor. Nadejati se je, da nastopi veliko število pevcev in pevk. Pa tudi umetniki na godala nas počaste s prav dovršeno glasbo. S kratka, koncert obeta biti jako zanimiv. Rojaki iz mesta in dezele, ne zamudite priložnosti, pridite in počastite naše učiteljstvo s svojo vdeležbo!

Komisija v blvšč. Catinellijevi vojašnici. — Večraj od 10. ure popoldne pa do 5^{1/2} pop. nepretrgoma se je nahajala v prostorih bivše transilanske Catinellijeve vojašnice komisija, katere naloga je bila, dognati kaj in kako je s tem poslopjem, je li ugodno za slovansko ljudsko šolo na sploh ali ne. Kot zastopniki slovanskih starišev so bili v komisiji gg. dr. Rojic, svetnik Vodopivec (namestnik-poblaščenec grofa Alfr. Coroninija) in solski vodja Hrovatin. Navzoči so bili dalje višji inženir Voitičowsky, svetnik Czermak iz Trsta, dež. sol. nadzornik vit. Klodič, okr. zdravnik dr. Al. Zenkovich iz Gorice, potem župan

z dvema mestnima svetovalcema. Povabljeni so bili tudi udje mestnega sol. sveta, pa že pri vstopu odločeno, da se ne bo. Sol. svet zastopa tukaj mestni sol. svet. Na vspeh prišlo je bilo 8 točk, glede na katere se je preiskovalo poslopje. Slovenski zastopniki so storili do cela svojo dolžnost, da so opozarjali komisijo na vse nedostatke, katerih mrgoli v tej vojašnici. Magistratu je bilo naloženo od ministerstva dne 30. aprila t. l. provesti razne nujne poprave v poslopiju, ali to se ni zgodilo. Še le zadnje dneve, malo pred komisijo, so malce popravljali zidari, toda glede stopnic, razširjenja oken, ventilacij, stevala stranišč mesto ni zadostilo ministerstvu ukazu.

Komisija si je došli natateno ogledala poslopje, in vtis je bil ta, da poslopje je nespodobno za solo. Toda glede spodobnosti je sestavila zapisnik komisija gg. višjega inženirja Voithovskega, dež. sol. nadzornika vit. Klotiča, dr. Zenkoviča in svetnika Czerbaka.

To je menda zadnja komisija, katera predloži svoje izvestje ministerstvu, da se vprašanje za slov. mestno ljudsko solo reši končno tako ali tako. Gospoda so videli dosti, od njihove vesti in postenja pa je odvisno, kako sestavijo doleteno poročilo, in kako se bo glasila končna določba o tem per čem vprašanju.

Da pa Slovenci v Gorici ne bodo pošiljali svojih otrok v solo tje doli, to pa stoji in bo stalo tudi v prihodnosti!

C. kr. pripravnik na Proseku. — Na c. kr. pripravnik za srednje sole na Proseku se odpravi novo solsko leto s sv. maso dne 16. septembra t. l. ob 8. uri. Vpisovanje bo dne 16. in 17. septembra dopoldne. K vpisovanju naj pripeljejo učence njih starši ali namestniki. Učenci morajo predložiti zadnje solsko spravevalo, kar list in spravevalo o cepljenju koz in o zdravju obeh.

Vzgojišče za deklice (gimnazij) c. solskih sester v „Narodni soli“ družbi sv. Cirila in Metoda v St. Rupertu pri Velikovu se pripravlja p. n. e. v. v. starišem. — V hiši je trirazredna ljudska sola; v njej se posebno goji ženska rotna dela. Solsko leto se začne dne 16. vinotoka t. l. Oglasila naj se blagovolijo vpsolati do konca meseca kimovca c. solskim sestram v St. Rupertu pri Velikovu. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

„Goriška ljudska posojilnica“ „Slovenska zadruga“ piše: „Goriška ljudska posojilnica“ je napravila v svojem 15. upravnem letu velikanski napredek. — Prometa je imela 1247445 gld. in dobička 7423 gld., dasi dela pri posojilih na hipoteke le z 1%. Iz tega sklepamo, da se pri tej posojilnici veliko domoljubov večinoma skoro brezplačno žrtvuje in da so tudi uradniki le pičlo plačani. Rezerve ima ta posojilnica že 20000 gld. Račun je izvrstno sestavljen. Ne moremo se v ničem spotikati. Pogrešamo edino le število udov, katerih menda ne bo 10 (visokost deleža) × 4204 (število deležev), ker imajo nekateri udje gotovo po več deležev. Ta posojilnica je za slovenstvo v Gorici najmočnejša in najzanesljivejša podpora naslomba.“

Važna odločba. — Trgovinsko ministerstvo dogovorno z železniškim ministerstvom je odredilo, da vse brzojavke, s katerimi se prosijo za pomoč gasilnih društev v slučaju požarov, je odpravljati brezplačno, ter da morajo, ako je nevarnost velika, prevažati železnice gasilna orodja in gasilce s posebnimi vlakom, in sicer brezplačno.

„Bratstvo in perko društvo“ v St. Andrežu priredi dne 24. t. m. veselico z bogatim sporedom. Več ob času.

Nezgodna na kolodvoru v Nabrežini. — Ignacij Šuban je nalagal kamenje na železniški voz, kar se mu je zdrnil težak kamen, ga vrgel na tla ter mu padel na prsa. S prihodnjim vlakom so ponesrečenca prepeljali v tržaško bolnišnico. Ponesrečenca je strlih nekoliko reber.

Razsodba najvišjega in kasacijskega sodišča v kazenski stvari g. župana Devinskega, Miroslava Plesa, se glasi: K št. 8499.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja! C. kr. najvišje in kasacijsko sodišče je sklenilo v nejavni seji in s pritrditvijo c. kr. generalne prokurature, da se ničnostni pritožbi obtoženca Miroslava Plesa proti razsodbi c. kr. deželnega kakor sodišča I. stopnje v Trstu od dne 18. novembra 1898. opr. št. Vr. IX. 1700/98,220, s katero je bil isti zaradi sokrivde na zločinu javnega nasilstva v zmislu §§ 5 in 85-a kaz. zakona obsojen na 8 mesecev težke ječe, poostrene z enim postom vsaki mesec, z obzirom na § 5. zakona od 31. decembra 1877. drž. zak. za l. 1878. št. 3. in § 288. 1. kaz. pr. reda — ugotodi, da se razsodba c. kr. deželnega kakor sodišča I. stopnje v Trstu od dne 18. novembra 1898. opr. št. Vr. IX. 1700/98,220 glede imenovanega Miroslava Plesa razveljavi in stvar napoti c. kr. deželnemu sodišču v Trstu v ponovno razpravljanje in presojevanje.

Razlogi:

Ničnostna pritožba, ki jo je vložil obtoženec Miroslav Ples, sklicuje se na § 281. št. 5. kaz. pr. r., je opravljena.

V razlogih razsodbe se navaja, da je sodišče svoj izrek o krivdi, da je Ples v početku in nadaljevanju nasilstev, ki so se

vršila na solskem poslopiju „Lege nazionale“, ploskal v roke in kričal „dol z lego“, opirala poglavito na njegovo priznanje. A Ples ni priznal del, katerih ga dolže. On trdi nasprotno, da se je pokazal samo enkrat na vratih svoje hiše, da bi poklical svoji hčeri. O tej priliki da je nekdo zavpil: „živio zupan“, in on da je v glasu, očitajočem in grajočem silovitosti, ki so se bas godile, odgovoril: „bravi, bravi, fantje, boste dajali račun“. Ta nagovor pa se v razsodbi, kjer se navaja domnevano Plesovo priznanje, ponavlja le doma: dostavek „boste dajali že račun“ se je zamotal. Ravno ta dostavek pa je pripraven dati besedam obtoženca povsem drug pomen.

Nadalje ne izhaja iz navedeb obtoženca Josipa Terčona in Avgustina Gabrovca, nastetih v razlogih razsodbe, o času, v katerem se je Miroslav Ples pokazal na vratih, katere navedbe pa sicer niso soglasne, da bi bil Ples stopil na sredo med razgrajalce ali v njih obližje, kakor se to navaja v razlogih.

Vsed teh znatnih nasprotij o odločilnih dejstvih med navedbami razsodbe in med zapisniki o zaslišanju, je razsodba nična po § 281. št. 5. kaz. pr. r.

Ista ničnost pa obstoji glede razsodbe tudi se v drugem oziru.

O presojevanju in ustanovitvi hudobnega namena je sodišče izreklo, da je Ples ravnal v sporazumu z razgrajalci (o čemer se ne razločuje, jeli kakor moralni provzročitelj ali pa samo kakor pomagalec) in da je isti že vedel v naprej, kaj se ima zgoditi dne 14. septembra. O tem pa sodišče ni niti najmanj uvaževalo izpovedeb prič Ivanke v. l. Mandelika, duhovnika Josipa Usaja, Alfonza Poljsaka, Josipa Poljsaka in Henrika Črnogaja, glasom katerih je bil obtoženec že v početku nemirov v skrbeh, ves prestrašen in prepričan, ter je grajal izgrede in prosil priče, naj mu svetujejo, kako bi mogel izgrede zatreti, ko mu je na razpolago samo en orožje, katerega pa ni mogel pripraviti, da posreduje. Ta dejstva pa so odločilnega pomena za pravo oceno sokrivde, katere je obdolžen Ples. In okolnost, da so jih ni upoštevalo, tvori zamudo, ki nasprotuje § 270. št. 7. kaz. pr. r., katere zamudila je isto tako obsežena v § 281. št. 5. kaz. pr. r.

Pobijana razsodba se je morala torej v točkah, ki se tičejo obtoženca Plesa, ovreči in kazenska stvar upotiti prvi instanci in ponovno razpravljanje in razsodbo v tem obsegu, dočim pretesovanje nadaljnjih ničnostnih razlogov, na katere se opira Ples, odpada kakor brezpredmetno.

C. kr. najvišje in kasacijsko sodišče. Dunaj, 20. junija 1899.

Volitve v Vipavi. — Pri zadnjih občinskih volitvah so zmagali v 1. in 2. razredu „liberalci“ in v 3. razredu „klerikalci“. Volitve so bile burne, kakršnih Vipava še ni videla.

Listnica urodnosti. — G. pisatelju „listka prijatelju“: Pisano je prav lepo, kar ste nam poslali, ali priobčiti istega ne moremo, ker nismo prepričani, da objavljanje Vašega pisma bi spravilo Vašega prijatelja s pola, na kateri je krenil. Morda o priliki kaj drugega. Zdravi!

Razgled po svetu.

Raznoterosti. — V Lvovu so sprejeli 1. t. m. najslavesnejše novega grško-katoliškega nadškofa metropolita Kniovskega. Zjedini je države rabijo vedno več denarja za svojo mornarico. Tako se je proračun za prihodnje leto za mornarico zvišal za 18 milijonov dolarjev. — Trst steje danes na 166.600 ljudi; l. 1890. jih je bilo le 155.471. — Prvo železniško akademijo otvorijo s prihodnjim mesecem na trgovski akademiji v Lincu. Dijakov je prijavljenih že lepo število. — Prelat Karlon, vodja slajerskih nemških klerikalcev, je položil svoj državnozborni mandat. — Na Dunaju so našli dne 2. t. m. udovo Marijo Prosinagg umorjeno v njenem stanovanju. Sodi se, da jo je umoril brat dr. Schiessl, odvetnik, ki pa je živel v denarnih stiskah. Dr. Schiessl se je obstrlel se isti dan ter se vrgel pod železnico. Dve grozni smrti! — V Pctrinju so obesili 25. pr. m. roparja in morilca. Vasa Samardžija, ki je umoril svojega lastnega očeta ter več drugih; bil je ropar ter strah in trepet svoji okolici. — V Bukovini nameravajo ustanoviti tovarno za izdelovanje sladkorja.

Jezikovne naredbe. — Govori se zopet o preklicu jezikovnih naredeb ter o uveljavljenju jezikovnega zakona. Čehi pravijo na to, da ne odnehaajo niti za las od svojih pravic; zato se mora vlada odločiti ali v prilog češkim zahtevam ali proti njim; srednje poti tukaj ni.

Glasovi o Chlumeckem. — Od konservativne strani piše v „Inform.“: Denimo, da bi se mu Chlumeckemu stavili na razpolaganje Poljaki, katoliška ljudska stranka bi tega ne storila, Čehi se manj, in le ti zadnji že zadostujejo, da se onemogoči delovanje v državnem zboru. Namesto obstrukcije na levi, bi bila obstrukcija na desni, in na en dan bi bila porušena tista vez, s katero se je posrečilo po 20 letih napora češko ljudstvo navezati na krono, na dinastijo, na

državo. — Brez preklica jezikovnih naredeb Chlumecky ne more prevzeti državnih poslov. Ako bi se izvršil preklic zajedno z večjimi kompenzacijami do Čehov, potem pridobi na levi Chlumecky zase le častnike brez mostva, ako se to izvrši brez hkratnih kompenzacij, tedaj ima računati z uporom na desni od strani Čehov in Slovencev; pripravljen pa mora biti tudi na hude pojave na Češkem. — Dalje sodi „dopisnik“, da v sedanjem položaju zamore posredovati edino le katoliška ljudska stranka, ki stoji po svojih tendencah blizu Čehom, po svoji narodnosti Nemcem. Chlumeckega se imenuje avstrijskega Szella! Pri tem pa se ne preudari, da Szell tačas, ko je vzel Banffyju iz rok vajeti, ni bil član obstrukcijske manjšine, temveč ministerske večine! Iz krščansko socialnih krogov pišejo v „Inform.“: Grofa Thuna nadomestiti sedaj z baronom Chlumeckim, pomeni za nas: hudiča izgnati z Belcebubom!

Razne zadnje izjave zatrjujejo, da nastop Chlumeckega je le posredovalne vrste, in Szella je obiskal le kot star prijatelj. Avdienco pri cesarju da je nasvetoval celo grof Thun sam. Koliko je resnice na tem?

Ukaz nemške vlade. — „Reichsanzeiger“ je priobčil ukaz osrednje vlade na vse prezidente posamičnih provincij, v katerem je rečeno: Ne samo višji politični uradniki, nego tudi okrajni predstojniki so poklicani; zastopati njim znane nazore vlade in jej olajševati izvrševanje njene politike, zlasti pri važnejših vprašanjih, ter mej prebivalstvom obujati in negovati razumevanje te politike. Na noben način pa niso opravičeni po svojem lastnem mnenju delati vladnim prizadevanjem težave. Ukaz se končuje z besedami: Zanašamo se, da bo zadostovalo opozoriti politične uradnike na to resno in odločno besedo, in upamo, da ne bo povoda, rabiti dalje segajočih sredstev!

Otvoritev „Mestnega doma“ v Ljubljani. — Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo priredi dne 7., 8. in 9. septembra slavnostno blagoslovljenje in otvoritev „Mestnega doma“. Spored slavnosti. V četrtek 7. septembra 1899: a) od 1 ure popoldne pričakovanje in pozdravljanje društev in gostov pri vseh vlakih ter spremljevanje istih v mesto; b) ob 4. uri popoldne shod deželnih gasilnih društev; c) ob 7. uri zvečer zbiranje društev in deputacij pred mestno hišo na Mestnem trgu in od tod odhod k podoknici gosp. župana ljubljanskega in gosp. predsednika zveze in nadzornika kranjskih gasilnih društev; d) po serenadi koncert v restavraciji pri „Zvezdi“. V petek 8. septembra 1899: a) ob 5. uri zjutraj budnica po mestu. Proga: Iz „Mestnega doma“ čez mešarski most, po sv. Petra cesti, skozi Prešernove in Selenburgove ulice, po Kongresnem trgu, skozi Gosposke ulice, po Turjaškem trgu, po Bregu, čez St. Jakovski most, po Starem Mestnem in Vodnikovem trgu, v „Mestni dom“; b) ob polu 9. uri popoldne zbiranje društev pred „Narodnim domom“, od tod skupni odhod pred „Mestni dom“ k sv. masi na prostem. Pričetek sv. mase ob 10. uri. Proga: Bleiweisova cesta, Erjavčeva cesta, Gradišče, Kongresni trg, Gosposke ulice, Turjaški trg, Breg, Sv. Jakoba most, Stari, Mestni, Vodnikov trg; c) po sv. masi blagoslovljenje gasilnega orodja in „Mestnega doma“ ter izročitev istega gasilnemu društvu; d) ob polu 1. uri skupni obed na vrtu pri „Zvezdi“ in pri Hafnerju; e) ob polu 3. uri popoldne velika vaja na Vodnikovem trgu; f) ob 4. uri popoldne zbiranje društev pred „Mestnim domom“ in od tod skupni odhod h koncertu na Koslerjevem vrtu. — Vstopnina 30 kr. Društva in deputacije so vstopnine proste. V soboto 9. septembra 1899: Izleti v okolico. Oglasilo se je že lepo število društev, katere se udeležijo teh slavnosti. Prav bi bilo, če se oglasijo tudi iz nase dežele.

Črnogorski knez je v Carigradu v gosteh pri sultanu kar znači, da vlada med njima prijateljsko razmerje. Sultan je podelil tem povodom knezu in drugim visoke redove.

Protli kugl. — Uradni list prijavlja ministersko naredbo, s katero se prepoveduje uvoz in prevoz raznega blaga, ki prihaja iz Portugalske, in s katerim bi se zamogla занести kuga v Avstrijo.

V Oportu se ponavljajo slučajji kuge. Zbolelo je do zadnjih časov nad 60 oseb, umrlo nad 25. Ljudje zapuščajo mesto, ker nastaja tudi draginja.

Dreyfus. — Razsodba se proglasi ali v petek ali v soboto. Za tisti dan so določene največje varnostne priprave, da ne pride do izgrediv ali neljubih prizorov. Po večini se čuje glas, da Dreyfus bo oproščen.

Srbija. — Freiskava proti Kneževiću in sodrugom je končana. 16 oseb so že oprostim. Govori se, da jih oprostijo se nekaj. Obtoženec je se 29. med njimi Pašić, Tausanović, Nikolić in urednik lista „Odjek“; deset drugih je toženih radi razžaljenja veličanstva. Sklepna obravnava prične v četrtek.

Dopisnik v „Vaterlandu“. — Nasel se je dopisnik, — pravijo, da je Slovenec —, ki je poslal „Vaterlandu“ na Dunaj dopis, v katerem se vali krivda radi zadnjih izgrediv v Celju na dr. Ferjančiča, ker je na Bledu pozdravil češke visokosolce. Tisti dopisnik trobi v svet, da Slovencem je Celje že „fremdes Gebiet“. Vladni visoki krogi, ki že tako niso naklonjeni Slovanom, so se popri-

jeli tega dopisa ter se čutijo prepričane, da dr. Ferjančič je kriv izgrediv v Celju, katerim je iskati vzrokov pač edino le v skrajnem narodnostnem sovraštvu Nemcev do Slovanov.

Tako je Slovenec priskočil na pomoč našim najhujšim narodnim nasprotnikom, velikim nemškim nacionalcem, ki so tudi trdili, da dr. Ferjančič je kriv celjskih izgrediv.

Tako človeče, ki se drzne pisati tako o Slovincih ter se reči na vrhu, da je Slovenec, pač nima več pravice pristevati se slovenskemu narodu, naj se le prikloni našim odpadnikom-sovratnikom, med katere spada. Takih Efičajtov ne trpimo v svoji sredi. Sram ga bilo v dno duše, in sram bodi okolico, kateri pripada!

Jeruzalemsko romanje. — G. Jožef Zidanšek, profesor na kn. šk. lavantinskem bogoslovnem učilišču v Mariboru, je izdal pod gorenjim naslovom knjigo z 207 stranmi, v kateri popisuje potovanje v sveto deželo lauskega leta; tega potovanja se je udeležilo takrat 144 romarjev iz vseh avstrijskih dežel. Knjiga je pisana poljudno in razumljivo. Knjiga obsega 207 stranij; dobiva se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, mehko vezana po 40 kr., trdo po 50 kr. in in v platnu po 65 kr. (pri vseh s poštnino ured.) Čisti donesek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.

Kaznovani izgredivniki v Celovcu. — Od 13 oseb, ki so bile zaprte radi demonstracij, je bilo dne 1. t. m. obsojenih 12 v zapor od 5 dni do 8 mesecev. Samo enega so oprostili.

Občinske volitve v Dalmaciji so trajale mesec dni; v sredo končno so bile pri kraju. V Zadru so zmagali Italijani v društvu s Srbi, drugodi pa Hrvati; Srbi so izgubili Dubrovnik, Skradin in Budvo.

„Goriška ljudska posojilnica“ reg. str. društvo z omejl. zavezo v Gorici vabi k izrednemu občnemu zboru, ki bo dne 7. sept. tok. leta ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih.

Na dnevnem redu je edino le prememba dveh točk pravil. Po § 35. društvenih pravil sklepa občni zbor veljavno, ako je zastopan najmanj deseti del denarja, vloženega v deležih.

V Gorici, dne 18. avg. 1899. Ravnateljstvo.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izkazali ali izrazili v žalostnih dneh in ob smrti naše ljube matere, tasee, oziroma svakinje, gospé

Franciške vd. Carnelli, roj. Šušteršič

svoje sožalje, izrekamo najtoplejo zahvalo. Posebej pa preč. duhovščini, gospodom uradnikom in domačim pevcem. Bog povrni!

Kanal, 4. septembra 1899.

Žalujoča rodbina.

Dve kandidatini

ali dva učenca, sprejme na stanovanje in hrano postena slovenska družina.

Ponudbe je pošiljati A. Kratochvil, trg sv. Antona št. 4 prvo nad. blizu „Zvezde“.

Službo išče

prileten obč. tajnik praktičen v političnem uradovanju v taki občini, kjer ni ne vojaške niti odgonske postaje, zmožen slovenskega, nemškega in italijanskega jezika v govoru in pisavi.

Ponudbe z navedeno plačo naj se blagovolijo doposlati pod naslovom I. K. I. poste restante v Kanal do konca septembra 1899.

!! Nezaslišano !!

191 predmetov za samo gld. 2.

- 1 krasna pozlačena ura, jamčena tri leta.
- 1 pozlačena verižica.
- 1 krasen etui za smodke.
- 1 fino toaletno obrobjeno zrcalo s pokrivalom.
- 1 notes vezan v angleško platno.
- 1 oprava zapetnih gumbov iz double-zlata I. vrste.
- 1 oprava naprsnih gumbov iz double-zlata I. vrste.
- 1 par uhanov iz double-zlata I. vrste z vdelanimi biseri.
- 1 zelo koristna pisalna oprava.
- 1 toaletno milo prijetne vonjave.
- 72 najboljših jeklenih peres.
- 25 finih pismenih zavitkov.
- 25 pol finega pismenega papirja.
- 50 koristnih predmetov za gospodinjstvo.

Imenovanih 191 krasnih predmetov razpoložja za samo 2 gold. (ura sama stane toliko) švicarska izvozna hiša

H. SCHEUER, Krakovo

Josefsgasse št. 46. Kar ne ugaja se sprejema nazaj v teku 8 dni. Ilustrovani cenik zastoj in franko.

Dva dijaka

se sprejmeta takoj na stanovanje in hrano v slovensko družino. — Ponudbe je pošiljati v ulico Corso Fr. Gius. št. 19., III. nadstr. na levo.

Anton Bertolotti

kamnosek
v Gorici na Franc-Jozefovi cesti št. 33.
Zaloga
nagrobni spominkov vseh slogov
po ugodnih cenah
od 8 do 200 gl.

!! Važno za vsakega !!

Razprodaja za neverjetno nizke cene:
12 krasnih komadov za samo
2 gl. 95 kr.

1 krasna žepna ura iz niklja Sisto-Remontoir, s pokrivalom in tri-letnim jamstvom. Ima sekundarico in popolno izdelan stroj. (Ni primerjati onim, katere pošiljajo mnogi bazarji za pozlačene)

1 verižica za uro, sestava oklepa (na zahtevo iz niklja ali posrebrjena).

1 krasna igla za zavrtnike za gospode iz amer. double-zlata s kameni, 1 dobitni briljantom.

1 par lepih zapestnih gumbov iz pravega srebra, priznanega od . . . kr. državnega urada.

1 par krasnih gumbov za rokave iz ameriškega double-zlata.

1 zbirka gumbov za srajce in ovrtnike iz amer. double-zlata (5 komadov).

1 elegantno, novoinmajdeno toaletno pomavalno zrcalo. (Novost!)

Dokler zaloga obstoji, razpošiljam teh 12 komadov proti povzetju ali proti pošiljavi denarja pri naročilu za samih **gl. 2-95.** (Sama žepna ura iz niklja Anker-Remontoir stala je prej 5 gl.) Kar ne ugaja, sprejema v roku 8 dni zadovoljno nazaj.

E. Holzer

zalagatelj zveze c. kr. avstrijskih državnih uradnikov in zaloga ur in zlatenine na debelo.

Krakovo-Stradom 18. — Krakovo.

Ilustrovani ceniki gratis in franko.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semenški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

Trgovina z jedilnim blagom

G. F. Resberg v Gorici,

v Kapucinski ulici št. 11

ter podružnici na Kornu št. 2

priporočata to-le blago:

Stadkor — kava — riž — mast — poper — sveče — olje — škrob — ječmen — kavino primeso — moko — gris — drobnec in debele strobe — turšice — zob — sol — moko za pitje — kis — žveplo — cement — bakreni vitrijol itd. 3 20 8

Zaloga pristnega dalmatinskega žganja na debelo

ter pristnega žrnega in belega vina.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporočata

pristna bela in črna vina in izvipavskih, furianskih, matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunki ulici 3,

(nasproti nunki cerkvi)

priporočata preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobni vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmernih cenah. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporočata slav. občinstvu tudi svojo (S. d.) tiskarno št. na perilo. (P. el.)

Glej! Glej! Čuda!

Edina slovenska tovarniška zaloga pravih, dobrih, finih šivalnih strojev za vse stroke šivanja.

V zalogi se vdobijo tudi posamezni deli po jako nizki ceni. Šivanke se prodajajo ducat za šivije po 36 kr., za krojače »Titonia« 45 kr. in za čevljarje 70 kr.

Tudi imata v zalogi več kot 100 šivalnih strojev in dvokoles, pa tudi pušk in samokresov. Dobrota naših samokresov se je pred kratkim izvrstno sponesla.

Edina prodajalnica šivalnih strojev in dvokoles.

Za dobroto poprave se jamči.

Za dobroto šivalnih strojev se jamči 5 let in pol.

Se priporočata z odličnim spoštovanjem

Saunig & Dekleva

V Gorici, Nunska ulica 14-15-16.

ODLIKOVAN

fotografski atelje

Anton Jerkič

na Travniku štev. 11 v Gorici.

podružnica

na Aequedottu št. 25 v Trstu,

priporočata se

slavnemu občinstvu v mestu

in na deželi v blagohotno podporo.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporočata vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporočata se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Obidič,

čevljar

v Semenški ulici št. 4

v Gorici,

priporočata se

za raznovrstna naročila po meri

za gospo in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Tiskarna ustanovljena leta 1893., je oskrbljena z najmodernejšimi črkami.

„Salonska knjižnica“

„Slovanska knjižnica“ „Knjižnica za mladino“

„Primorec“ „SOČA“ „Kažipol“

Goriška Tiskarna

A. GABRŠČEK,

zaloga vsakovrstnih izgotovljenih tiskovin za županstva, cerkvene, šolske in druge urade

v Gosposki ulici št. 9. v Gorici,

sprejema naročila za tisek vsakovrstnih tiskovin,

kakor:

vabila k veselicam in plesom, račune, zavitke in listovni papir z natisnjeno tvrdko za trgovce in zasebnike,

raznovrstne vizitnice s primernimi zavitki in elegantnimi škatlicami.

Tiskovine po vzorcu za zasebnike, urade, društva itd.

izvršuje točno in natančno po zmerni ceni.

Študeče tiskovine ima tiskarna izgotovljene v zalogi:

Za županstva: Spisek za volilce, glasovni imenik, kontrolni razkaz

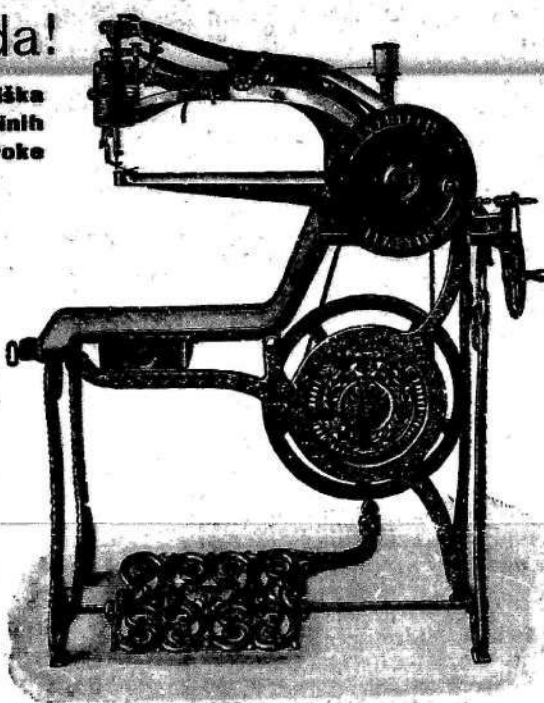
(za volitve), opravični zapisnik, blagajnični dnevnik (z glavo), sklep računa, proračun, domovnica, ubožni list, plačilni nalog, vročilni list, razna povabila (k volitvi, k novačenju, v občinski urad), vabilo starešinam k seji (z dnevnim redom in brez njega), pobotnice, zapis za mrličem, izkaze o premembah stanovanjskega (za vojake), poštni dnevnik, kazenski zapisnik, prošnje za oproščenje vojašine itd.

Za cerkvene urade: Liber bapt., Liber def., Liber matr., Status anim., Testim. mortis, Testim. matrim., Fides mortis et sepult., Fides matr., Nota pro den. factis (in faciendis), Fides Nativit. et Bapt., Testim. status liberi, krstni list, mrtvaški list, pobotnica za obligacije in za plače, izkazi umrlih, račun (z raznimi prilogi) itd.

Za šole so v zalogi vse tiskovine v slovenskem, hrv. in ital. jeziku, kakor razrednice, tednik, oprav. zapisnik itd.

Za sodne urade: opr. zapisnik, zapisnike, vročilne liste, vabila, plačilne naloge, malotne tožbe, pooblastila, izvršilne prošnje itd. itd.

Vsako naročilo, bodisi tiskovno ali iz zaloge se izgotovi v roku 24 ur.

Veliki prazni sodovi iz Srbije

iz hrastovega lesa z železnimi obroči, od 2, 7, 20, 30 do 70 hektolitrov, 6--7 cm debelosti v glavi, popolnoma zdravi, so na prodaj, kakor tudi kadi različnih velikosti. — Natančneje se izve pri g. L. Sternu na Franc-Jozefovi cesti št. 9.

Prave in edine železne kapljice,

(Varstvena znamka)

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice vredijo redno prebavljenje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. Okrepé pokvarjeni žolčci storé, da zgine v kratkem času omotica in životea lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raji je.

Cena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljate pa jedino le v lekarni

Cristofolletti v Gorici.

Dobroznana gostilna

ANTONA VODOPIVCA

pri

Petelinu

v

Trstu

v

ulici Ghega

št. 7.

je v bližini južnega kolodvora jedina narodna gostilna

s prenočišči, katera toči pristna bela in črna

vina iz Vipavske doline.

Kuhinja domača z okusno pripravljenimi jedmi.

V zalogi „Goriške Tiskarne“ A. Gabršček so izšle knjige:

„Materino delo za Boga in domovino“. Za Slovenke priredil Simon Gregorčič ml. Cena s poštnino 70 kr.

„Zgodov. črtice iz poknežene grofije goriške in gradiške“. Spisal Simon Rutar. Cena s poštnino 55 kr.

„Denee slovanskih povesti“. Črtice iz ruskega, poljskega, slovaškega in hrvaškega življenja. I. Cena s poštnino 55 kr.

Simon Gregorčičeva zbirka pesmi. Cena lični izdaji 30 kr.

Ant. Funtka izbrane pesmi. Cena lični izdaji 50 kr.

Pagliaruzzi-Krilanove poezije (dve knjigi) in spisi v prozi. Cena vsem snopičem s poštnino i gl. 60 kr.

Anton Klodičev „Materin blagoslov“. Cena s poštn. 18 kr.

„Epizoda iz kulturne zgodovine goriške“, ali košček zgodovine goriškega e. kr. gimnazija. Spisal mons. Andr. Marušič. Cena s poštnino 12 kr.

„Slovanska knjižnica“. Izhaja 15. dan v mesecu. Do konca leta 1898. je izšlo 81 snopičev. Celoletna naročnina gl. 1'80.

„Knjižnica za mladino“. Izšlo je 24 snopičev. — Cena vsakemu snopiču je 25 kr. Kdor naroči vse snopiče, jih dobi po 20 kr. —

„Salonska knjižnica“, za odrasle, začela izhajati začetkom l. 1897. I. zvezek „O te ženske!“ stane broširan gl. 1'10, vezan gl. 1'60. V kratkem izide II. in III. knjiga zanimive vsebine.

„Gluhomem“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. 350 strani velike osmine. Spisal Anton Rudež. Znizana cena gl. 1'30.

„Belo noči“. Sentimentalen roman. Cena 25 kr.

„Ben-Hur“, roman iz časov Kristusovih. Angleški spisal L. Wallace, poslovenil Podravski. Trdovezan gl. 1'65, mehkovozan gl. 1'30.

„Kako je ravnati z mlekom?“ Slovenskim živinorejcem posebno udom mlekarskih zadrug spisal Milan Ivančič v Tolminu, i iztis 15 kr., 10 iztisov gl. 1.

Trdo vezan gl. 1'90.

Ручной

Mehko vezan gl. 1'60.

Русско-Словенский Словарь

(RUŠNI RUSKO - SLOVENSKI SLOVAR)

IN

Kratka slovnica ruskega jezika

(Краткая Грамматика Русского Языка)

V kratkem izide „Slovensko-ruski slovar“ in „rusko-slovenska slovnica“.